

Studieplan 2022/2023

Bachelor i bærekraftsøkonomi (samlingsbasert, Kongsvinger)

Studiepoeng: 180

Studiets nivå og organisering

Studiet er en grunnutdanning som består av 180 studiepoeng og er heltidsstudium over tre år. Fullført studium gir rett til bachelorgrad med tittelen "Bachelor i bærekraftøkonomi".

Undervisningen i studiet er basert på undervisningssamlinger på Høgskolesenteret i Kongsvinger, med støtte i digitale undervisningsressurser. Det forventes generelt at studentene møter til undervisningssamlingene på Kongsvinger. I flere av emnene er det obligatorisk frammøte på samlingene.

Bakgrunn for studiet

Det påligger både det private næringslivet og offentlig sektor et stor ansvar i å bidra til å oppnå FNs bærekraftsmål. Dette konkretiseres blant annet gjennom lovfestede krav til virksomhetens drift og klare forventninger fra myndighetenes side til at virksomheter tar samfunnsansvar. Forbrukere stiller i stadig større grad krav til virksomheters samfunnsansvar og virksomheter selv ønsker å bidra til en bærekraftig utvikling. Samtidig er bedrifter avhengige av lønnsomhet i sin drift. Det er dermed behov for innovasjon for å utvikle bærekraftige forretningsmodeller som gjør virksomhetene til en del av løsningen på bærekraftsutfordringene heller enn en del av problemet.

Samtidig rapporterer virksomhetene om et økende og udekket behov for ansatte med en utdanningsbakgrunn med en kombinert kompetanse innen økonomi og bærekraft. Bachelor i bærekraftøkonomi gir en bred økonomisk-administrativ kompetanse, som kombineres med spesialisert kompetanse innen bærekraft. Spesialisert kompetanse i bærekraft oppnås gjennom emner innen etikk, samfunnsansvar, miljøpsykologi, bærekraftige forretningsmodeller, innovasjonsprosesser for bærekraft, bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering, virksomhetsstyring for bærekraft

og miljø- og ressursøkonomi. Målet er å utdanne framtidige konsulent, rådgivere og ledere i virksomheter som tar bærekraft og samfunnsansvar på alvor.

Læringsutbytte

En kandidat med fullført kvalifikasjon skal ha følgende totale læringsutbytte definert i kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse:

Kunnskap

Kandidaten

- har bred kunnskap om sentrale temaer, teorier, problemstillinger, prosesser, verktøy og metoder innenfor det økonomisk-administrative fagområdet, med fokus på bærekraft, herunder
  - hvordan virksomheter utvikler og iverksetter strategier generelt og bærekraftige strategier spesielt
  - hvordan økonomiske styringsverktøy brukes og hvordan regnskap utarbeides og analyseres, samt hvordan man styrer, måler og rapporterer resultatene av virksomheters bærekraftsarbeid
  - hvordan virksomheter organiseres og ledes slik at de også understøtter innovasjons- og endringsprosesser for bærekraft
  - hvordan produkter og tjenester markedsføres og hvordan forbrukere kan påvirkes til å ta miljøvennlige beslutninger
  - hvordan markedet fungerer, hvordan forbrukere og produsenter treffer sine valg og hvordan disse påvirkes av bærekraftsutfordringer, økonomisk politikk, teknologi og internasjonale rammebetingelser
  - hvordan virksomheter startes, utvikles og endres i tråd med behov, juridiske rammer og forventninger i samfunnet, med særlig vekt forventninger om at virksomheter skal bidra til en bærekraftig utvikling
  - hvordan kapitalmarkedene og verdipapirer fungerer, hvordan virksomheter finansieres, hvordan investeringer vurderes
  - hvordan virksomheter utøver sine aktiviteter på en etisk forsvarlig måte slik at de ivaretar sine interesser og samtidig fremmer FNs bærekraftsmål
- har kunnskap i matematikk, statistikk og samfunnsvitenskapelig metode tilpasset studiets fagområde og nivå, samt hvordan metodiske verktøy brukes i forbindelse med innhenting, organisering og analyse av data
- kjenner til fagområdenes historie, tradisjoner, egenart, plass i samfunnet, samt forsknings- og utviklingsarbeid og kan relatere dette til fagområdets perspektiver på bærekraftsutfordringer

Ferdigheter

Kandidaten

- kan anvende faglig kunnskap og relevante resultater fra forsknings- og utviklingsarbeid på praktiske og teoretiske problemstillinger og treffe begrunnede valg, herunder:
  - innhente, sortere og vurdere relevant informasjon for gjennomføre analyser av økonomisk-administrative problemer generelt og problemer knyttet til bærekraft spesielt
  - analysere økonomisk-administrative problemstillinger ved hjelp av egnet teori og empiriske metoder
  - gjøre en kritisk vurdering av usikkerhet ved egne analyser
- kan kommunisere innhold i analyser, metodevalg, resultater og forutsetninger både muntlig og skriftlig
- kan anvende arbeidslivsrelevante digitale verktøy, teknikker og uttrykksformer
- kan vurdere ulike typer risiko og konsekvenser av beslutninger
- kan anvende ulike faglige perspektiver og teoretiske tilnærminger for å forstå hvordan virksomheter fungerer
- kan integrere ansvarlighet og bærekraftshensyn i virksomheters forretningsmodeller og praksis

Generell kompetanse

Kandidaten

- er bevisst egne verdier og hvordan dette påvirker egen adferd og beslutninger
- viser evne til ansvarlighet, kritisk tenkning og etisk refleksjon
- forstår hvordan problemstillinger, prosesser og beslutninger påvirker og påvirkes av ressurser, kontekst og verdisett
- har grunnlag for å bidra til langsiktig og bærekraftig verdiskaping for virksomhet og samfunn
- kan samarbeide i ulike kontekster og på tvers av fagområder
- har grunnleggende forståelse av IT-systemer og -prosesser, og hvordan disse kan bidra til forretningsutvikling og verdiskaping
- kan bidra til å fremme virksomheters innovasjons- og omstillingsevne i et omskiftelig arbeidsmarked, med særlig vekt på innovasjonsprosesser for bærekraft

Målgruppe

Studiet retter seg både mot førstegangsstuderende og personer med annen utdannings- eller yrkesbakgrunn som ønsker å ta en økonomisk-administrativ utdanning

som tar virksomheters samfunnsansvar og bidrag til et bærekraftig samfunn på alvor.

Relevans for arbeidsliv og videre studier

Studiet utdanner kandidater som har et grunnlag for å bli ledere med bestiller- og brukerkompetanse innen både økonomisk-administrative ekspertområder og bærekraftsrelaterte ekspertområder. Som et eksempel på dette: En bærekraftsøkonom skal med like stor selvfølgelighet kunne bestille, lese og analysere henholdsvis finansielle regnskapstall og CO₂-regnskapstall for sin virksomhet.

Studieplanen oppfyller kravene til Bachelor i Økonomi og Administrasjon (BØA) slik disse er vedtatt av UHR - økonomi og administrasjon i Universitets- i november 2018. Det vil framkomme av teksten i vitnemålet for Bachelor i bærekraftøkonomi at studiet oppfyller dette kravet. Det innebærer at studiet både gir den generelle økonomisk-administrative kompetansen som en tradisjonell Bachelor i økonomi og administrasjon og en spesialisert kompetanse innen bærekraftsøkonomi.

Studiet kvalifiserer for opptak til Master i økonomi og ledelse/Master i økonomi og administrasjon (siviløkonom) eller tilsvarende utdanninger ved Høgskolen i Innlandet, samt andre norske og utenlandske høgskoler og universiteter. Studiet kvalifiserer også til opptak på Master i innovasjon og Master i offentlig ledelse og styring (MPA) ved Høgskolen i Innlandet, samt at det kan kvalifisere til andre masterutdanninger ved norske og utenlandske høgskoler og universiteter.

Opptakskrav og rangering

Opptakskravet er [generell studiekompetanse](#) eller opptak på grunnlag av godkjent realkompetanse

Søkerne blir rangert iht [Forskrift om opptak til høgre utdanning](#).

Arbeids- og undervisningsformer

Studiet starter med en felles obligatorisk oppstartsamling hvor studentene får en innføring i sentrale bærekraftsutfordringer og det vitenskapelige faktagrunnlaget rundt de miljømessige og sosiale utfordringene verden står overfor. Oppstartsamlingen gir også en innføring i lærings- og kommunikasjonsteknologien som benyttes i studiet, samt en oversikt over de ulike fagområdene/emneområdene som inngår i studiet og sammenhenger mellom disse. Det legges også vekt på at studentene skal bli kjent med hverandre og lære å samhandle i en faglig sammenheng gjennom praktiske samarbeidsoppgaver.

Undervisningen i emnene omfatter en kombinasjon av undervisningsmetoder hvor digitale læringsressurser (herunder streamede forelesninger), oppgaveløsning og undervisningssamlinger utfyller hverandre i et helhetlig undervisningsopplegg. Undervisningsmetodene vil variere mellom emnene, med utgangspunkt i emnenes egenart. I hvert emne vil det normalt gjennomføres 20-24 timer undervisning på Høgskolesenteret i Kongsvinger per emne på 7,5 studiepoeng. Undervisningen vil normalt organiseres i 2-dagers samlinger, hvor det undervises i to emner per samling. Unntaksvis vil det kunne være samling på 1 dag eller 3 dager. I noen av emnene er det obligatorisk å møte på undervisningssamling. Dette er beskrevet nærmere i emnebeskrivelsene for de aktuelle emnene. Obligatorisk frammøte er forankret i emnets læringsutbytter og det gis ikke fritak for frammøtekravene.

Undervisningen som foregår på samlingene vil kun gjennomføres i sanntid på Høgskolesenteret i Kongsvinger, dvs. at de *ikke* vil streames eller overføres via videokonferanse. Også i emner hvor det ikke er obligatorisk undervisning oppfordres studentene til å møte på samlingene.

Forventet arbeidsinnsats i studiet per uke er 37,5-45 timer per uke i studieåret. Det tilsvarer 1500-1800 timer per studieår for en heltidsstudent.

Praksis

Det er ikke obligatorisk praksis i studiet, men det i stedet for bacheloroppgave er mulig å velge emnet *Bærekraftprosjekt* (15 studiepoeng), som er et praksisnært prosjekt som gjennomføres i samarbeid med en virksomhet. I forbindelse med arbeidet skal studenten være utplassert i virksomheten i minimum 15 dager. Oppdragsgiver og plan for prosjektet skal godkjennes av høgskolen og formaliseres gjennom en samarbeidsavtale med virksomheten. Bærekraftprosjektet skal ta utgangspunkt i en problemstilling som er relevant for virksomheten.

Vurderingsformer

Arbeidskrav:

Godkjente arbeidskrav er en forutsetning for å kunne gå opp til eksamen i samtlige emner. Arbeidskravene forplikter studentene til progresjon i arbeidet innenfor det enkelte emnet og gir grunnlag for tilbakemelding og vurdering for læring. I noen av emnene benyttes også arbeidskrav for å vurdere læringsutbytter som ikke lar seg teste til eksamen. Omfang, antall og form på arbeidskrav varierer og tilpasses læringsutbytter, undervisningsopplegg og øvrige forutsetninger i det enkelte emne. Arbeidskrav kan for eksempel være i form av skriftlige innleveringer (individuelle og i gruppe), øvelser på skolen, prøveeksamener, presentasjoner, regnearkmodeller, flervalgsprøver,

medstudentrespons med mer. I noen av emnene vil det være krav om frammøte på undervisningssamlingene på Høgskolesenteret i Kongsvinger. Grunnen til obligatorisk frammøte er at læringsutbyttene i emnet ikke kan oppnås uten at man er tilstede i undervisningen. Disse læringsutbyttene på emnenivå er også nødvendige for å oppå studiets overordnede læringsutbytter. Det gjelder særlig en del ferdighetsutbytter, samt generell kompetanse knyttet til samarbeid, prosessorientert arbeid og muntlig presentasjon.

Eksamen:

Eksamensformene som benyttes i de obligatoriske emnene i studiet er i hovedsak skriftlig skoleeksamen, hjemmeeksamen og semesteroppgave, samt bacheloroppgave/prosjektoppgave med muntlig forsvar. Det er både gruppeeksamener og individuelle eksamener. Eksamensformer i de enkelte emner er valgt ut i fra deres egenart og læringsutbytter, samt overordnede læringsutbytter i studiene hvor emnet inngår. Hensyn til autentisitet er også en del av vurderingen i valg av vurderingsform.

Eksamensformen og karakterskalaen framgår av den enkelte emnebeskrivelse. Alle skoleeksamener avlegges på Høgskolesenteret på Kongsvinger.

Forskningsbasert undervisning

Studiet tilbyr av et fagmiljø som forsker innenfor de ulike delene av det økonomisk-administrative fagområdet, samt de spesialiserte emnene innenfor bærekraft. Studentene vil møte forskning gjennom forskningsbasert pensum og lærersentrert undervisning der innholdet er forskningsbasert. Det vil være en progresjon i studiet med hensyn til drøfting av ulike teoretiske perspektiver, metoder og forskningsresultater. Dette gjelder særlig i de spesialiserte bærekraftsemnene, hvor forskningsområdene er i rask utvikling både ved Høgskolen i Innlandet, nasjonalt og internasjonalt. Studentene får opplæring i akademisk skriving og vil få øvelse i å bygge opp tekster i henhold til vitenskapelige standarder gjennom arbeidskrav og eksamener. I noen av emnene benyttes undervisningsmetoder basert på undersøkende prosesser. Gjennom metodeemnene og bacheloroppgaven får studentene kunnskap, ferdigheter og generell kompetanse, som kreves for å gjennomføre et selvstendig arbeid under veiledning, etter vitenskapelige prinsipper og metoder.

Internasjonalisering

Studenten kan integrere et utenlandsopphold av ett semesters varighet i løpet av studiet, nærmere bestemt i 4. semester. Aktuelle lærersteder for utenlandsopphold er de skoler Høgskolen i Innlandet til enhver tid har utvekslingsavtaler med eller andre former for faglig samarbeid, som for eksempel "Study Abroad Agreement". Emnevalg

ved utenlandsk institusjon må oppfylle kravene i studieplanen. Det planlagte studieoppholdet skal godkjennes på forhånd av Høgskolen i Innlandet.

Alle fagdisiplinene som inngår i studiene er internasjonale forskningsfelt. Internasjonale forhold inngår som en del av virksomhetens rammebetingelser og belyses fra ulike perspektiver gjennom emnene i studiet. Noen av emnene i studiet vil derfor kunne tilbys på engelsk, avhengig av om det er utvekslingsstudenter på studiet. Engelskspråklig pensum benyttes også i flere av emnene selv om undervisningsspråket ellers er norsk, både i form av internasjonale lærebøker og vitenskapelige artikler. Deler av undervisningen vil legges om til engelsk i forbindelse med gjesteforelesninger og utveksling av vitenskapelig ansatte.

Studiets oppbygging og innhold

Studiet er organisert som et fulltidsstudium med samlingsbasert undervisning på Kongsvinger, kombinert med nettstøttet undervisning.

Studiet kombinerer de kjernefag innenfor økonomi- og administrasjon med unike økonomisk-administrative emner som gir en spesialisering innenfor bærekraft.

Studieplanen oppfyller "Minimumskrav for Bachelor i økonomi og administrasjon (BØA), og vilkår å bachelornivå for tildeling av tilleggsbetegnelsen siviløkonom", vedtatt av UHR - økonomi og administrasjon i november 2018, tilgjengelig på www.uhr.no.

Minimumskrav innenfor ulike fagkategorier (UHR - økonomi og administrasjon= **Oppfylles i HINN's studieplan gjennom følgende obligatoriske emner**

Bedriftsøkonomi: Grunnleggende regnskap, Videreågende regnskap, Bærekraftregnskap og samfunnsansvarsrapportering, Grunnleggende bedriftsøkonomi, Økonomistyring, Virksomhetsstyring for bærekraft, Investering og finansiering, Rammebetingelser for bærekraftige løsninger (tilsammen 60 studiepoeng)

Administrasjonsfag: Markedsføring, Organisasjonsforståelse, Strategi, Miljøpsykologi - bærekraftig forbrukeratferd, Miljøpsykologi - ledelse av grønne organisasjonsendringer, Innovasjonsprosesser for bærekraft (tilsammen 45 studiepoeng)

Samfunnsøkonomi: Mikroøkonomi, Makroøkonomi, Miljø- og ressursøkonomi

15 - 30 (tilsammen 22,5 studiepoeng)
studiepoeng

Metodefag: 20-30 Matematikk for økonomer, Statistikk for økonomer,
studiepoeng Samfunnsvitenskapelig metode (tilsammen 22,5 studiepoeng)
Etikk, Etikk, samfunnsansvar og bærekraftige forretningsmodller (15
samfunnsansvar og studiepoeng). Se også emner i miljøpsykologi og innovasjon under
bærekraft: 7,5 -15 Administrasjonsfag.
studiepoeng

I tillegg kommer Bacheloroppgave (15 studiepoeng) eller Bærekraftsprosjekt (15 studiepoeng).

Studieplanens innhold, oppbygging og sammensetning fremgår av tabellen nedenfor. Studieplanen er bygd opp med faglig progresjon innenfor de fire faggruppene. Noen av emnene har absolutte forkunnskapskrav. Det vil si at eksamen i gitte emner (eller tilsvarende emner) må være bestått før man kan ta eksamen i det aktuelle emnet. Flere av emnene har anbefalte forkunnskapskrav. Der hvor studenten eventuelt ikke tidligere har bestått emner angitt som anbefalte forkunnskapskrav, forutsetter høgskolen at studenten selv tar ansvar for å kompensere for dette.

Godkjenning

Godkjent i Utdanningsutvalget 13.11.19, etablert av Høgskolestyret 19.12.19.

Kull

2022

Emnetabell

Emnekode	Emnets navn	S.poeng	O/V *)	Studiepoeng pr. semester					
				S1(H)	S2(V)	S3(H)	S4(V)	S5(H)	S6(V)
GRESAF1000	<u>Etikk, samfunnsansvar og bærekraftige forretningsmodeller</u>	15	O	15					
3MET120 / KMET120	<u>Matematikk for økonomer</u>	7,5	O	7,5					
3MAR100 / HMAR100 / KMAR100	<u>Markedsføring</u>	7,5	O	7,5					
3BED100 / HBED100 / KBED100	<u>Grunnleggende bedriftsøkonomi</u>	7,5	O		7,5				
3ORG100 / RORG100 / HORG 100 / KORG100	<u>Organisasjonsforståelse</u>	7,5	O		7,5				
HSAM120 / KSAM120	<u>Mikroøkonomi</u>	7,5	O		7,5				
BØK1001/1	<u>Miljøpsykologi - bærekraftig forbrukeratferd</u>	7,5	O		7,5				
KREV100	<u>Grunnleggende regnskap</u>	7,5	O			7,5			
3REV220 / HREV220 / KREV220	<u>Økonomistyring</u>	7,5	O			7,5			
BØK1002/1	<u>Miljø- og ressursøkonomi</u>	7,5	O			7,5			
BØK1003/1	<u>Miljøpsykologi - ledelse av grønne organisasjonsendringer</u>	7,5	O			7,5			
KMET130	<u>Statistikk for økonomer</u>	7,5	O				7,5		
3REG160 / KREG160	<u>Videregående regnskap</u>	7,5	O				7,5		
3SAM100 / KSAM100	<u>Makroøkonomi</u>	7,5	O				7,5		
3BED200 / KBED200	<u>Investering og finansiering</u>	7,5	O				7,5		
SMET200 / RMET200 / KMET200	<u>Samfunnsvitenskapelig metode</u>	7,5	O					7,5	
3LED300 / KLED300	<u>Strategi</u>	7,5	O					7,5	
BØK1004/1	<u>Virksomhetsstyring for bærekraft</u>	7,5	O					7,5	
BØK1005/1	<u>Bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering</u>	7,5	O					7,5	
BØK2001/1	<u>Innovasjonsprosesser for bærekraft</u>	7,5	O						7,5
BØK1006/1	<u>Rammebetingelser for bærekraftige løsninger</u>	7,5	O						7,5
3BA300 / 3BA302 / 3BA304 / BØK2003	<u>Bacheloroppgave</u>	15	V						15
BØK2002/1	<u>Bærekraftsprosjekt</u>	15	V						15
Sum:				30	30	30	30	30	30

*) O - Obligatorisk emne, V - Valgbare emne

Emneoversikt

GRESAF1000 Etikk, samfunnsansvar og bærekraftige forretningsmodeller

Emnekode: GRESAF1000

Studiepoeng: 15

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle krav.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan gjøre rede for etisk grunnbegreper, -prinsipper og -teorier
- kan gjøre rede for FNs bærekraftsmål og ulike perspektiver på bærekraft
- kan gjøre rede for perspektiver på samfunnsansvar, samt sentrale teorier og verktøy for samfunnsansvar
- kan gjøre rede for bestemte moralske og ansvarsmessige utfordringer knyttet til

- ulike aspekter ved privat, frivillig og offentlig virksomhet
- kan gjøre rede for sammenhenger mellom samfunnsansvar og lønnsomhet
- kan gjøre rede for konsepter, teorier og rammeverk for bærekraftige forretningsmodeller og kan relatere disse til virksomheters samfunnsansvar
- kan gjøre rede for hvordan man kan jobbe for å fremme bærekraftig innovasjon i forretningsmodeller

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende sine kunnskaper innen etikk og samfunnsansvar til å
  - identifisere etiske og miljømessige utfordringer og muligheter knyttet til konsekvenser av virksomheters drift for ulike berørte gruppers interesser i konkrete situasjoner.
  - foreslå begrunnede løsninger på etiske og miljømessige problemstillinger
- kan analysere og formulere utfordringer på en måte som gjør det klart hva som moralsk sett er på spill i dem
- kan bruke relevante rammeverk for å belyse sentrale mekanismer og praksiser som fremmer eller hindrer økonomisk, sosial og miljømessig måloppnåelse
- kan drøfte og bedømme virksomheters arbeid innen samfunnsansvar/bærekraft ut i fra et sett av begreper, teorier og rammeverk om forretningsmodeller og samfunnsansvar
- kan drøfte sammenhenger mellom samfunnsansvar og lønnsomhet i konkrete situasjoner og vurdere i hvilke situasjoner man kan oppnå begge målsetting
- kan drøfte og vurdere forretningsmodeller fra et bærekraftsperspektiv, samt anvende verktøy for bærekraftig innovasjon i forretningsmodeller

Generell kompetanse

Studenten

- kan analysere og kritiske reflektere over relevante faglige og praktiske problemer knyttet til ansvar og lønnsomhet
- kan anvende sine kunnskaper om forholdet mellom ansvar og lønnsomhet til å gjennomføre organisasjonsendringer
- kan håndtere etiske og ansvarsmessige utfordringer knyttet til det å inneha og utøve økonomisk-administrative yrkesroller («profesjonsetikk»)

Innhold

Etikk:

- Etikkens univers - autonomi og ansvar
- Individuelt ansvar og samfunnsansvar
- Etikkens grunnbegreper - Jus, etikk og moral
- Etikk og begrunnelser - røde flagg og etisk blindhet
- Ethiske prinsipper - det formale likhetsprinsippet, offentlighetsprinsippet
- Ethiske teorier - utilitarisme, pliktetikk og dydsetikk

Samfunnsansvar og bærekraft:

- Organisasjoner som aktører
  - I hvilken grad kan organisasjoner betraktes som moralske aktører
  - Hva det vil si at virksomheter har samfunnsansvar
- FNs bærekraftsmål
- Perspektiver på samfunnsansvar og bærekraft
- Interessentteorien - fra shareholder til stakeholder
- Sammenhenger mellom samfunnsansvar og lønnsomhet
- Bærekraft - den triple bunnlinjen
- Indikatorer for bærekraft
- Bærekraftig forretningsmodellinnovasjon (inkl. trender for bærekraft)
- Saksinnvalg av bærekraftige forretningsmodeller
- Verktøy for samfunnsansvar - rapportering og sertifisering
- Implementering av samfunnsansvarstiltak

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen omfatter en kombinasjon av undervisningsmetoder hvor læringsressurser på høgskolens læringsplattform, oppgaveløsning og samlinger utfyller hverandre i et helhetlig undervisningsopplegg. Emnet bygger på en prosesslæringstankegang der studentene arbeider med caseoppgaver og anvender nye teorier og modeller på samlingene. Praktiske øvelser er viktige for å oppnå emnets læringsutbytter. Deltakelse på samlingene er derfor obligatorisk.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Obligatorisk frammøte i 75% av emnets underviste timer (på samlinger).
- Et skriftlig arbeidskrav i gruppe på inntil fire personer.
- En muntlig presentasjon i gruppe på inntil fire personer.
- Innlevering av semesteroppgave til veiledning (individuell).

Eksamen

Skriftlig, individuell semesteroppgave.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3MET120 / KMET120 Matematikk for økonomer

Emnekode: 3MET120 / KMET120

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle krav.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har teoretiske kunnskaper i elementær algebra, algebraiske operasjoner, analyse av ulike type funksjoner, algebraiske og geometriske rekker, finansmatematikk, derivasjon og integralregning på det nivå som er nødvendige for å kunne nå ferdighetsutbyttene i emnet og kunne knytte matematikkunnskapen til problemstillinger innenfor samfunns- og bedriftsøkonomi

Ferdigheter

Studenten

- behersker et bredt spekter av algebraiske operasjoner, inkludert løsning av ulikheter, likninger og systemer av likninger

- kan analysere polynomfunksjoner, rasjonale funksjoner, eksponentialfunksjoner, logaritmiske funksjoner og kombinasjoner av disse
- kan derivere funksjoner og analysere funksjoners nullpunkter, kontinuitet, monotoniegenskaper, ekstremverdier og elastisitet
- kan analysere ulike funksjonstyper av flere variabler, inkludert Cobb-Douglasfunksjoner og funksjoner med eksponential- og logaritmeelementer. Dette innebærer å finne og klassifisere stasjonære punkter innenfor et avgrenset område fastsatt ved bi-betingelser, herunder anvendelse av Lagranges metode.
- kan analysere aritmetiske og geometriske rekker og konvergens av geometriske rekker.
- kan løse problemer innenfor finansmatematikk, inkludert annuiteter, nedbetaling av lån, oppsparingsannuiteter og nåverdi
- kan anvende grunnleggende integralregning i tilknytning til de funksjonstyper som inngår

Generell kompetanse

Studenten

- har ferdigheter i logisk og analytisk tenkning som gir grunnlag for å forstå matematisk modellering i økonomiske sammenhenger og for å kunne arbeide med problemorienterte oppgaver som krever matematikkforståelse

Innhold

- Elementær algebra
- Algebraiske operasjoner
- Analyse av ulike typer funksjoner
- Algebraiske og geometriske rekker
- Finansmatematikk
- Derivasjon
- Integralregning

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, oppgaveløsninger og veiledning.

Studenter som har et svakere matematikkgrunnlag enn S1+S2 fra videregående skole (eller tilsvarende) må forvente å legge ekstra arbeidsinnsats i emnet.

For å nå læringsutbytte i faget, må nye studenter raskt komme opp på et nivå tilsvarende S-matte fra videregående skole. Dette gjør vi ved å diskutere, reflektere, gjøre oppgaver og delta på læringsaktiviteter. Det er derfor obligatorisk frammøte i emnet.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er 50% obligatorisk oppmøte i emnet. Ved studiestart vil emneansvarlig tydeliggjøre de obligatoriske kravene.

Det er 2-4 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av flervalgstest og/eller skriftlige innleveringer. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses i høgskolens læringsplattform ved emnets start.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter

Tillatte hjelpemidler til eksamen

- Formelsamling.
- Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk / administrative studiene ved Handelshøgskolen Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3MAR100 / HMAR100 / KMAR100

Markedsføring

Emnekode: 3MAR100 / HMAR100 / KMAR100

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle krav.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan beskrive markedsføringens rolle og funksjon for å oppnå god verdiskaping
- kan gjøre rede for markedsføringsfagets utvikling, perspektiver og sentrale begreper
- kan forklare begrepene markeds-/kundeorientering og hvilken betydning disse har for virksomheter
- kan drøfte markedsplanleggingsprosessen og tilhørende begreper, teorier og prosesser, med fokus på:
  - hvordan de markedsmessige omgivelsene påvirker virksomheten
  - hvordan virksomheten kan segmentere, velge målgruppe og posisjonere seg
  - målsetting, overordnet strategi, bruken av ressurser og konkurransevirkemidler

- kan diskutere hvordan verdi for kunden skapes og hvordan dette påvirker kundens/brukerens lojalitet og tillitt.

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende teori og modeller til å drøfte og analysere virksomhetens markedsføringsutfordringer
- kan planlegge, utarbeide og vurdere en analyse av virksomhetens makromiljø, konkurransesituasjon og kunder
- kan argumentere for valg av strategiske beslutninger og markedsaktiviteter basert på markedsanalysen
- kan vurdere etiske problemstillinger og samfunnsansvar i markedsanalyser

Generell kompetanse

- har kunnskap om forhold som påvirker etterspørsel etter virksomhetens tilbud og dermed virksomhetens inntekter

Innhold

- Markedsføringens begreper og perspektiver, nasjonalt og internasjonalt
- Markeds- og kundeorientering
- Kjøpsatferd på bedrifts- og forbrukermarked
- Strategi og markedsplanleggingsprosessen
- Segmentering, målgruppeutvelgelse og posisjonering
- Markedsstrategier og bruk av konkurransevirkemidler
- Utvikling av et markedstilbud og merkevarebygging
- Markedsetikk og samfunnsansvar
- Digital markedsføring

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, selvstendig arbeid og oppgaveløsning i grupper.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er 1-3 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av multiple choice og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses høgskolens

læringsplattform ved emnet start.

Eksamen

Fem-timers skriftlig, individuell hjemmeeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3BED100 / HBED100 / KBED100

Grunnleggende bedriftsøkonomi

Emnekode: 3BED100 / HBED100 / KBED100

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: 3/S/REV100 Grunnleggende regnskap og 3MET120 Matematikk for økonomer eller tilsvarende, samt kunnskap og ferdigheter i bruk av regneark.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan beskrive økonomifunksjonene i virksomheten, samt de grunnleggende trekkene og elementene i et økonomistyringssystem
- kan forklare kostnadsteorien
- kan forklare bedriftens tilpasning i markedet under ulike markedsformer
- kan forklare selvkost- og dekningsbidragsprinsippet, herunder hvordan kostnads-, volum- og resultatanalyser kan anvendes i analyser
- kan forklare ulike prinsipper og metoder for produktkalkulasjon, herunder grunnleggende forutsetninger for og svakheter med de tradisjonelle kalkulasjonsmetodene

- kan forklare hensikten med og utforming av enkle driftsregnskap

Ferdigheter

Studenten

- kan med basis i kostnads- og markedsteorien;
  - analysere og diskutere foretakets tilpasning under ulike markedsformer
  - analysere konsekvenser av prisendring og prisdifferensiering
  - beregne og fortolke ulike elastisiteter
- kan utarbeide kalkyler etter selvkost- og bidragsprinsippet
  - gjennomføre kostnads-, resultat- og volumanalyser
  - gjennomføre analyser av optimale produktvalg i situasjoner med begrenset ressurstilgang
  - gjennomføre følsomhetsanalyse, samt vurdere virksomhetens markedsrisiko ut fra bidragskalkyler og kostnadsstruktur
  - kan utarbeide enkle driftsregnskap, herunder hensynta resultatkonsekvenser av beholdningsendringer og ulike beholdningsvurderinger

Generell kompetanse

Studenten

- kan anvende det bedriftsøkonomiske begrepsapparatet for å kommunisere med andre innenfor fagområdet
- kan bidra til god økonomistyring i bedriften gjennom modellbasert innsikt i kortsiktige driftsbeslutninger, kalkulasjon, prising og driftsregnskap
- kan formidle og rapportere bedriftsøkonomiske analyser og vurderinger

Innhold

- Målet med virksomheten og virksomhetens plass i det økonomiske system
- Ulike markedsformer og bedriftens tilpasning i markedet – om pris og etterspørsel
- Kostnadsteori og kostnadsstruktur
- Dekningsbidragsmodellen og kostnads-, resultat- og volumanalyser
- Kalkulasjon og produktprising
- Lønnsomhetsanalyser og risikovurderinger
- Produktvalg og produktprioritering under knappe ressurser

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger og oppgaveløsning. Regneark benyttes i oppgaveløsning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er 1-3 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av multiple choice, regnearkøvelser og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses høgskolens læringsplattform ved emnet start.

Eksamen

4 timers individuell, skriftlig skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk/administrative studiene ved Handelshøgskolen Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3ORG100 / RORG100 / HORG 100 / KORG100 Organisasjonsforståelse

Emnekode: 3ORG100 / RORG100 / HORG 100 / KORG100

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst / Vår

Vårsemester for Bachelor i bærekraftsøkonomi. Høstsemester for øvrige studier.

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan gjøre rede for grunnleggende organisasjonsprosesser som målsettings-, beslutnings-, kommunikasjons- og informasjonsprosesser
- kan gjøre rede for teorier for organisasjonskultur, samt og makt og konflikter i organisasjoner
- kan gjøre rede for sentrale motivasjons- og belønningsteorier
- kan gjøre rede for ulike teorier om læring og endring på individnivå og organisasjonsnivå
- kan beskrive ulike teorier om ledelse
- kan gjøre rede for sammenhenger mellom organisasjonen og dens interesser

og omgivelser

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende ulike teoretiske tilnæringer og perspektiver for å forstå organisasjoners virkemåter
- kan drøfte og analysere typiske organisatoriske problemer og dilemmaer, samt foreslår løsninger på disse
- kan diskutere organisasjonstemaer på en systematisk måte

Generell kompetanse

Studenten

- kan reflektere selvstendig om hvordan organisasjoner fungerer
- kan vurdere organisasjonsmessige løsninger, prioriteringer og beslutninger på et selvstendig faglig grunnlag

Innhold

- Mål, strategi og effektivitet
- Organisasjonsstruktur og formelle organisasjonsprosesser
- Organisasjonskultur, makt og konflikter i organisasjoner
- Organisasjoners omgivelser
- Motivasjon og mellommenneskelige relasjoner
- Beslutnings- og kommunikasjonsprosesser i organisasjonen
- Læring og innovasjon
- Endring og organisasjonsutvikling
- Ulike teorier om ledelse i organisasjoner

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, gruppearbeid med diskusjon av case for å koble teori og praksis.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er arbeidskrav i emnet. Form, omfang, antall og gjennomføringsmåte fastsettes for det enkelte semester og kunngjøres ved semesterstart.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Ingen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

HSAM120 / KSAM120 Mikroøkonomi

Emnekode: HSAM120 / KSAM120

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: 3/S/H/KMET120 Matematikk for økonomer eller tilsvarende

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

- kan vise og forklare hvordan konsumenter fatter beslutninger basert på preferanser, priser og inntekt
- kan vise og forklare hvordan produsenter fatter beslutninger basert på teknologi og faktorpriser
- kan gjøre rede for forutsetningene i markedsteorien og markedsmekanismenes virkemåte
- kan anvende mikroøkonomisk teori og modeller til å forklare samspillet mellom konsumenter og produsenter i en markedslukevekt
- kan gjøre rede for ulike former for markedssvikt
- kan forklare hvorfor mikroøkonomisk teori kan betraktes som faglig grunnlag for andre økonomiske fag

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende grafiske og matematiske mikroøkonomiske modeller for å analysere markedslievekten og samfunnsøkonomisk effektiv i ulike konkurransesituasjoner og for å analysere enkle anvendte problemer
- kan vurdere hvordan ulike former for økonomisk politikk virker på enkeltaktørers adferd og derigjennom priser, produksjon, effektivitet og inntektsfordeling

Generell kompetanse

Studenten

- kan reflektere over forholdet mellom individuelle økonomiske valg og samfunnsøkonomiske konsekvenser av valgene
- kan formidle økonomiske resonnementer til andre ved hjelp av grafiske og matematiske mikroøkonomiske modeller, samt intuitive resonnementer

Innhold

- Konsument- og produsentteori
- Ulike konkurranseformer
- Økonomisk effektivitet
- Markedssvikt
- Virkninger av offentlige inngrep i markeder
- Anvendte problemstillinger
- Grafiske og matematiske modeller

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger og oppgaveløsning, individuelt og i grupper.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er 1-3 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av flervalgstester og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses høgskolens læringsplattform ved emnet start.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk / administrative studiene ved Handelshøgskolen Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

BØK1001/1 Miljøpsykologi - bærekraftig forbrukeratferd

Emnekode: BØK1001/1

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk (engelsk ved behov)

Krav til forkunnskaper

Anbefalt forkunnskap: KMAR100 Markedsføring eller tilsvarende

Læringsutbytte

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kjennskap til psykologi som vitenskap og miljøpsykologi som psykologisk fagområde, spesifikt rettet mot forbrukeratferd
- har kunnskap om temaområdene miljøatferd, forbrukerpsykologi/forbrukeratferd, bærekraftig forbruk, «nudging» og teoretiske modeller for miljøvennlig atferd, samt hvordan påvirke til mer miljøvennlige beslutninger
- har kjennskap til miljøpsykologisk kunnskap om viktige sammenhenger mellom fysisk miljø og menneskelig atferd

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende utvalgte miljøpsykologiske kartleggingsmetoder og måleverktøy.
- kan presentere og drøfte miljøpsykologiske problemer knyttet til forbruk på en faglig forsvarlig måte.
- er i stand til å redegjøre for et psykologisk perspektiv på problemer knyttet til det miljøvennlig forbruk.

Generell kompetanse

- kan delta i muntlige diskusjoner om aktuelle problemer knyttet til bærekraftig forbrukeratferd, samt samarbeide med andre om problemløsning.
- kan framstille relevant fagstoff både muntlig og skriftlig.

Innhold

- Generell psykologisk kunnskap
- Miljøpsykologi
- Forbrukerpsykologi
- Miljøatferd og forbrukeratferd
- «Nudging»
- Miljøpsykologiske kartleggingsmetoder

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen omfatter en kombinasjon av undervisningsmetoder hvor nettressurser, oppaveløsning og undervisningssamlinger utfyller hverandre i et helhetlig undervisningsopplegg. På undervisningssamlingene vil det være både forelesninger og gruppearbeid/gruppediskusjoner/presentasjoner, hvor det forventes aktiv deltakelse fra studentene. Oppmøte på undervisningssamlinger og samarbeid med andre studenter er en forutsetning for å oppnå emnets læringsutbytter.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Obligatorisk frammøte i 75% av emnet underviste timer (på undervisningssamlinger).
- Gjennomføre og skriftlig rapportering på prosjekt/kasusarbeid.

Eksamen

2 dagers individuell, skriftlig hjemmeeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

KREV100 Grunnleggende regnskap

Emnekode: KREV100

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan gjøre rede for formålet med finansregnskapet samt sentrale krav og rammebetingelser det må tilfredsstill
- kan forklare finansregnskapets oppbygging fra registrering av transaksjoner til påvirkning av resultat og balanse
- kan klassifisere økonomiske transaksjoner i tråd med norsk standard kontoplan
- kan gjengi grunnleggende regnskapsprinsipper og rapporteringskrav
- kan skille mellom begrepene utgift/utbetaling/kostnad, inntekt/innbetaling som grunnlag for korrekt regnskapsmessig behandling

Ferdigheter

Studenten

- kan forstå vanlig forekommende transaksjoner i et regnskap
- kan forstå vanlig forekommende periodiseringer i et regnskap
- kan lese og forstå resultatregnskap for en periode og balanserapport ved periodeslutt med utgangspunkt i transaksjonssammendrag / saldobalanse
- kan forstå nøkkeltallsanalyser av en bedrifts lønnsomhet, likviditet, finansiering og soliditet ut fra informasjon i finansregnskapet og eventuell tilleggsinformasjon

Generell kompetanse

Studenten

- kan gjøre rede for regnskapet som informasjonskilde
- kan medvirke i løpende regnskapsregistrering samt utarbeiding av årsregnskap i tråd med god regnskapsskikk, standarder og lovgivning

Innhold

- Regnskapets oppbygging
- Standard kontoramme og -plan
- Krav til dokumentasjon og oppbevaring
- Merverdiavgift
- Lønn, feriepenger, arbeidsgiveravgift og skattetrekk
- Avskrivninger
- Øvrige periodiseringer og avsetninger
- Verdivurderingsregler
- Regnskapsavslutning med presentasjon av resultatregnskap og balanse
- Enkle nøkkeltall

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger og oppgaveløsinger.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er krav om 50 % oppmøte i undervisningen i emnet.

Det er 1-4 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av flervalgstester, regnearkøvelser og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses høgskolens læringsplattform ved emnet start.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen.

Prestasjonen vurderes med gradert bokstavkarakter fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

- Særtrykk av Regnskapsloven og Bokføringsloven og forskrifter eller lovsamlinger hvor disse inngår, f eks. Revisors håndbok
- Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk / administrative studiene ved Handelshøgskolen Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3REV220 / HREV220 / KREV220

Økonomistyring

Emnekode: 3REV220 / HREV220 / KREV220

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: 3/S/HBED100 Grunnleggende bedriftsøkonomi og 3/S/HREV100 Grunnleggende regnskap eller tilsvarende

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan forklare oppbyggingen av, forutsetninger for, og anvendelser av henholdsvis bidrags-, selvkost- og aktivitetsbaserte kalkyler
- kan beskrive ulike driftsregnskapsmodeller med tilhørende anvendelsesområder
- kan skille relevante fra ikke relevante kostnader i kortsiktige driftsrelaterte beslutninger
- kan identifisere forskjeller mellom driftsregnskap og kortsiktig likviditetsoppfølging
- kan gjøre rede for teknikker i budsjettering og sammenhengene mellom de sentrale delbudsjettene som inngår i et samlet budsjettssystem
- kan beskrive standard modeller for desentralisert økonomisk styring

Ferdigheter

Studenten

- kan anvende styrings- og kontrollgrunnlag for en virksomhets drift i form av kalkyler, standarder, budsjetter og driftsregnskap
- kan tallfeste hvordan avvik mellom oppnådd og budsjettet resultat fra periodens drift kan forklares ved dekomponering av totalavvik i henholdsvis salgpris-, salgsvolum-, faktorpris- og faktorproduktivitetsavvik
- kan trekke ut relevant informasjon fra kalkyler og driftsregnskap for å ta kortsiktige driftsrelaterte beslutninger
- kan beregne og analysere virkningene av de kortperiodiske driftsbudsjettene

Generell kompetanse

Studenten

- kan formidle beslutnings- og styringsrelevant informasjon for løpende (kortperiodisk) økonomistyring i strukturert rapportform

Innhold

- Kalkyler
- Prissetting
- Budsjetter
- Driftsregnskap og styringsrapporter
- Avviksanalyser
- Beslutningsrelevante kostnader
- Aktivitetsbasert kalkulasjon og styring
- Desentralisering av økonomisk ansvar
- «Just in time»

Arbeids- og undervisningsformer

Det er 1-3 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av multiple choice, regnearkøvelser og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses høgskolens læringsplattform ved emnet start.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er arbeidskrav i emnet. Form, omfang, antall og gjennomføringsmåte fastsettes for det enkelte semester og kunngjøres ved semesterstart.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk / administrative studiene ved Handelshøgskolen i Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

BØK1002/ 1 Miljø- og ressursøkonomi

Emnekode: BØK1002/ 1

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk (engelsk ved behov)

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: KMET120 Matematikk for økonomer, KSAM120 Mikroøkonomi, KSAM100 Makroøkonomi og GRESAF1000 Etikk, samfunnsansvar og bærekraftige forretningsmodeller eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om utfordringer ved utnytting og forvaltning av fornybare og ikke-fornybare ressurser og kan se disse i sammenheng med ulike perspektiver på bærekraft
- har kunnskap om teorier og modeller for økonomisk analyse av utnytting og forvaltning av naturressurser, samt miljøproblemer
- har kunnskap om markedssvikt og hvordan offentlige myndigheter kan regulere og påvirke bruk av naturressurser, samt annen økonomisk virksomhet som medfører miljøproblemer, blant annet ved hjelp av avgifter, reguleringer og kvoter
- har kunnskap om nytte-kostnadsanalyser, herunder sentrale problemstillinger knyttet til verdsettelse av naturressurser og miljøbelastning

- har kunnskap om ulike typer indikatorer for måling av bærekraft i samfunnsutvikling, herunder utfordringer med verdsetting av naturressurser og miljøbelastninger i nasjonalregnskapet
- har kjennskap til sentrale teorier for økonomisk vekst og problemstillinger knyttet til avveining mellom økonomisk vekst og bærekraft

Ferdigheter

Studenten

- kan identifisere modeller som er relevante for å drøfte en gitt problemstilling innen miljø- og ressursøkonomi, herunder drøfte modellenes forutsetninger og begrensinger
- kan anvende relevante modeller i teoretiske analyser av aktuelle problemer knyttet til utnytting og forvaltning av naturressurser og miljøbelastning av økonomisk virksomhet
- kan anvende relevante modeller i teoretisk analysere og drøfte den samfunnsøkonomiske effekten av ulike typer politikk, med særlig fokus på naturressurser og miljø

Generell kompetanse

Studenten

- kan formulere og strukturere argumenter innenfor miljø- og ressursøkonomi skriftlig, ved hjelp av en kombinasjon av relevante matematiske modeller, grafiske modeller og verbale/intuitive resonnementer
- kan følge økonomiske resonnementer innen miljø- og ressursøkonomi i offentlig debatt og faglige utredninger og forholde seg kritisk til disse
- kan kritisk reflektere over sammenhengen mellom økonomisk vekst og bærekraftsutfordringer

Innhold

- Fornybare ressurser (for eksempel fisk og skog) og ikke-fornybare naturressurser (for eksempel olje og mineraler)
- Ulike perspektiver på ressursknapphet, miljøbelastninger og bærekraft
- Mikroøkonomiske modeller
- Eksternaliteter
- Allmenningsproblemer

- Internalisering av ekstrenaliteter
- Beskatning og direkte regulering
- Nytte-kostnadsanalyse
- Verdsetting av fornybare og ikke fornybare ressurser og miljøbelastninger i samfunnsøkonomiske analyser
- Indikatorer for bærekraft, herunder drøfting av nasjonalregnskapet
- Økonomiske vekstteorier
- Økonomisk vekst og bærekraft

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen omfatter en kombinasjon av undervisningsmetoder hvor nettressurser, oppaveløsning og undervisningsamlinger utfyller hverandre i et helhetlig undervisningsopplegg. Det forventes at studentene møter forberedt til samlingene, gjennom å ha sett forelesninger på stream, lest pensum og løst oppgaver ihht. undervisningsplanen. På samlingene vil hovedfokuset være på oppgaveløsning og hvordan man kan anvende teori for å analysere og foreslå løsninger på ulike praktiske og teoretiske problemer innen emnet.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- To-tre skriftlige oppgaver, individuelt eller i gruppe på inntil tre studenter.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk / administrative studiene ved Handelshøgskolen Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

BØK1003/ 1 Miljøpsykologi - ledelse av grønne organisasjonsendringer

Emnekode: BØK1003/ 1

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk (engelsk ved behov)

Krav til forkunnskaper

Anbefalt: KORG100 Organisasjonsforståelse eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om prosesser som påvirker til en bærekraftig utvikling av bedrifter og organisasjoner.
- har kunnskap om relevante aspekter ved organisasjonspsykologi knyttet til klima og miljø.
- har kunnskap om ledelse av grønne organisasjonsendringer, samt kjennskap til fagfeltet miljøledelse.
- har kjennskap til hvordan man kan legge til rette for samarbeid mellom organisasjoner for å fremme en bærekraftig utvikling.

Ferdigheter

Studenten

- kan foreslå og gjennomføre tiltak som legger til rette for mer miljøvennlige valg og bærekraftig atferd på arbeidsplassen.
- kan gjennomføre en kartlegging av ulike bestanddeler i en bærekraftig organisasjonskultur.

Generell kompetanse

Studenten

- kan delta i muntlige diskusjoner om aktuelle problemer knyttet til bærekraftige organisasjoner og ledelse av grønne organisasjonsendringer, samt samarbeide med andre om problemløsning
- kan framstille relevant fagstoff både muntlig og skriftlig

Innhold

- Miljøpsykologi og organisasjoner
- Organisasjonspsykologi
- Ledelse
- Grønne organisasjonsendringer
- Miljøledelse
- Samarbeid for bærekraftig utvikling
- Miljøvennlig atferd på arbeidsplassen

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen omfatter en kombinasjon av undervisningsmetoder hvor nettressurser, oppaveløsning og undervisningssamlinger utfyller hverandre i et helhetlig undervisningsopplegg. På undervisningssamlingene vil det være både forelesninger og gruppearbeid/gruppediskusjoner/gruppepresentasjoner, hvor det forventes aktiv deltakelse fra studentene. Oppmøte på undervisningssamlinger og samarbeid med andre studenter er en forutsetning for å oppnå emnets læringsutbytter.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Obligatorisk frammøte i 75% av emnet underviste timer (samlinger).
- Gjennomføring av og skriftlig rapportering på prosjekt/kasusarbeid i gruppe på inntil tre studenter.

Eksamen

7 dagers skriftlig, individuell hjemmeeksamen (essay).

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

KMET130 Statistikk for økonomer

Emnekode: KMET130

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: 3/S/HMET120 Matematikk for økonomer eller tilsvarende

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan presentere og tolke statistiske data ved hjelp av sentral- og spredningsmål, frekvensfordelinger og grafiske metoder
- kan anvende terminologien for og forklare sammenhengen mellom utfall, utfallsrom, begivenheter og sannsynligheter
- kan gjøre rede for sannsynlighetsfordelinger, samt simultane sannsynlighetsfordelinger, herunder beregning av forventning, varians og kovarians
- kan forklareskillet mellom deskriptiv statistikk og statistisk inferens, samt gi eksempler på fallgruver knyttet til det å generalisere på bakgrunn av data

Ferdigheter

Studenten

- kan analysere sannsynlighetsfordelinger og beregne forventning og varians til en stokastisk variabel og videreføre dette til lineære kombinasjoner av stokastiske variable
- kan velge sannsynlighetsmodell og regne med diskrete og kontinuerlige sannsynlighetsfordelinger, inkludert Binomisk fordeling, Hypergeometrisk fordeling, Poissonfordeling, Normalfordeling og t-fordeling
- kan estimere ukjente parametere, både punktestimering og intervallestimering
- kan gjennomføre hypotesetesting i målemodell og binomisk modell og vurdere ulike testmetoder; tolke signifikansnivå, signifikanssannsynlighet og teststyrke
- kan foreta kjikvadrattester, både til modelltesting og testing av uavhengighet
- kan anvende og tolke regresjonsanalyse, både ved estimering og hypotesetest av regresjonskoeffisienten og kunne beregne og tolke korrelasjonskoeffisienten.

Generell kompetanse

Studenten

- behersker grunnleggende sannsynlighetsregning, inkludert sannsynlighetsmodeller, kombinatorikk, utvalgsmodeller, betingede sannsynligheter, lov om total sannsynlighet, Bayes lov og uavhengighet
- kan kjenner til bruk av statistiske metoder innen et bredt spekter av problemstillinger knyttet til det økonomisk-administrative fagområdet
- har det nødvendige metodegrunlaget i sannsynlighetsregning og statistikk for andre emner i studiet og for å kunne jobbe med problemorienterte oppgaver som krever statistikkforståelse

Innhold

- Presentasjon og tolkning av statistiske data
- Sannsynlighetsregning
- Sannsynlighetsfordelinger
- Sannsynlighetsmodeller
- Estimering av parametere
- Hypotesetesting
- Regresjonsanalyse
- Kjikvadrattester

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, oppgaveløsning og selvstendig arbeid.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er krav om 50 % oppmøte i undervisningen i emnet.

Det er 1-3 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av multiple choice, regnearkøvelser, øvelser i statistikkprogram og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses i høgskolens læringsplattform ved emnet start.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

- Formelsamling
- Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk/administrative studiene ved Handelshøgskolen Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3REG160 / KREG160 Videregående regnskap

Emnekode: 3REG160 / KREG160

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anbefalt krav: 3/S/HREG100 Grunnleggende regnskap eller tilsvarende

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan beskrive hovedtrekk i til enhver tid gjeldende norske regnskapsregulering i lys av brukergruppens informasjonsbehov og nasjonal og internasjonal utvikling av standardsetting og lovgrunnlag
- kan gjøre rede for innholdet i historisk kost- og virkelig verdi-modellene for regnskapsføring med tilhørende konsekvenser for behandling (verdivurdering, periodisering) og tolking av modellavhengige poster i regnskapet
- kan gjøre rede for de mest sentrale forskjellene mellom regnskaps- og skatteregler
- forklare behovet for konsernregnskap og prinsippene for eliminering av konserninterne poster ved utarbeiding av konsernregnskap

Ferdigheter

Studenten

- kan avslutte et årsregnskap med noter i samsvar med regnskapslovens bestemmelser, spesielt for små foretak, inklusiv skatteposter, resultatdisponering og kontantstrøm for AS
- kan tolke finansregnskapsinformasjon i lys av Regnskapslovens modellvalg
- kan analysere lønnsomhet, risiko, likviditet og finansiering med utgangspunkt i finansregnskapet
- kan foreta konsolidering av enkle selskapsregnskap til samlet konsernregnskap

Generell kompetanse

Studenten

- kan reflektere kritisk over kvalitet og relevans av informasjonsinnholdet i et finansregnskap i lys av kunnskap om regnskapsregulering, modellvalg og konsernforhold
- kan orientere seg i den løpende utviklingen knyttet til norsk og internasjonal regnskapsregulering

Innhold

- Resultat- og balanseorientering
- Det konseptuelle rammeverket til IFRS
- Regnskapsprinsipper og god regnskapsskikk
- Internasjonal regnskapsutvikling, reguleringsorganer m.v.
- Sammenhengen mellom regnskap og skatt
- Årsberetning og noteopplysninger
- Kontantstrømoppstilling
- Regnskapsregelverket for små foretak
- Regnskapsregelverket for ideelle organisasjoner
- Regnskapsanalyse

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger og oppgaveløsinger.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er 1-4 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av multiple choice, regnearkøvelser og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses høgskolens læringsplattform ved emnet start.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen.

Prestasjonen vurdres med gradert bokstavkarakter fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

- Særtrykk av Regnskapsloven, Skatteloven, Bokføringsloven og forskrifter eller lovsamlinger hvor disse inngår, f eks. Revisors håndbok
- Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk / administrative studiene ved Handelshøgskolen Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3SAM100 / KSAM100 Makroøkonomi

Emnekode: 3SAM100 / KSAM100

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Undervises i vårsemesteret første gang 2020.

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: 3/S/HMET120 Matematikk for økonomer og 3/S/HSAM120 Mikroøkonomi eller tilsvarende

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan forklare hva som inngår i Nasjonalbudsjettet
- kan forklare sentrale makroøkonomiske størrelser, samt vise og forklare sammenhenger mellom disse
- kan gjøre rede for overordnede makroøkonomiske målsettinger
- kan gjøre rede for hvordan inflasjon virker i økonomien
- kan gjøre rede for forhold som påvirker konjunktursituasjoner i økonomien, samt stabiliseringspolitiske virkemidler
- kan beskrive arbeidsledighet og hvorfor dette er en viktig indiaktor på konjunktursituasjonen i økonomien
- kan gjøre rede for hvordan sentrale grunnleggende internasjonale forhold påvirker den nasjonale økonomien

- kan beskrive økonomisk vekst og forklare sentrale drivkrefter som gir grunnlag for økonomisk vekst

Ferdigheter

Studenten

- kan bruke enkle makroøkonomiske modeller og teori til å forklare et lands økonomiske situasjon og utviklingstendenser
- kan vurdere konjunktursituasjonen i økonomien, samt analysere virkningen av økonomiske sjokk og stabiliseringspolitikk ved hjelp av grafiske og matematiske modeller

Generell kompetanse

Studenten

- kan innhente informasjon om makroøkonomiske indikatorer og holde seg oppdatert på videre trender og utviklingstendenser i økonomien
- kan formidle økonomiske resonnementer til andre ved hjelp av grafiske og matematiske makroøkonomiske modeller, samt intuitive resonnementer

Innhold

- Nasjonalregnskap/-budsjett
- Grafiske og matematiske makroøkonomiske modeller
- Konjunkturer
- Arbeidsledighet
- Inflasjon
- Økonomisk vekst
- Økonomiske sjokk
- Makroøkonomisk politikk

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger og oppgaveløsning, individuelt og i grupper.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er 1-3 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av multiple choice, regnearkøvelser og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses høgskolens læringsplattform ved emnet start.

Eksamen

4 timer skriftlig, individuell skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk/administrative studiene ved Handelshøgskolen i Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3BED200 / KBED200 Investering og finansiering

Emnekode: 3BED200 / KBED200

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: 3/S/HBED100 Grunnleggende bedriftsøkonomi, 3/S/HREV100 Grunnleggende regnskap, 3/S/HMET120 Matematikk for økonomer og 3/S/HMET130 Statistikk for økonomer eller tilsvarende

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan identifisere situasjoner/beslutninger der investeringsanalytiske metoder er relevant å bruke
- kan forklare tidsverdien av penger og forklare og anvende begrepene nominell rente, reell rente og risikjustert rente
- kan gjøre rede for de sentrale metodene for analyse og lønnsomhetsvurdering av investeringer
- kan gjøre rede for de sentrale metodene for analyse av risiko; følsomhetsanalyse, scenarioanalyse og beslutningstre

- kan gjøre rede for kapitalverdimodellen
- kan forklare hvordan gjeldsgraden påvirker risikoen i bedriften

Ferdigheter

Studenten

- kan budsjettere beslutningsrelevant kontantstrøm ved både investerings- og finansieringsbeslutninger
- kan gjennomføre lønnsomhetsanalyser av investeringer etter nåverdi-, internrente- og annuitetsmetode og tilbakebetalingsmetoden
- kan analysere ulike finansieringsmuligheter etter nåverdi og effektiv rente
- kan utarbeide beslutningsgrunnlag for investeringsbeslutninger og finansieringsbeslutninger der lønnsomhet, risikovurdering og risikoavveininger er sentrale elementer
- kan anvende kapitalverdimodellen for å etablere risikojustert avkastningskrav når markedsrisikoen er relevant
- kan vurdere lønnsomheten av investerings- og finansieringsbeslutninger, med vekt på tidsverdien av penger, håndtering av risiko og beregning av relevant kontantstrøm

Generell kompetanse

Studenten

- kan formidle verdien av fleksibilitet knyttet til foretakets investeringsbeslutninger til beslutningstakere

Innhold

- Modeller for budsjettering av relevant kontantstrøm
- Renteregning og diskontering
- Modeller for lønnsomhetsvurdering av investerings- og finansieringsprosjekter
- Risikovurdering; Følsomhetsanalyser og stjernediagram
- Kapitalkostnad, kapitalverdimodell og risikojustert rente
- Ulike typer finansiering
- Sammenhengen mellom gjeldsgrad og risiko for eierne

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, oppgaveløsning individuelt og i gruppe. Bruk av regneark i oppgaveløsning og arbeidskrav.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er 1-3 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av multiple choice, regnearkøvelser og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses høgskolens læringsplattform ved emnet start.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Kalkulator i tråd med retningslinjer for kalkulatorbruk på de økonomisk / administrative studiene ved Handelshøgskolen Innlandet – Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap. Oppdaterte retningslinjer foreligger og formidles til studentene ved oppstart av hvert studieår.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

SMET200 / RMET200 / KMET200

Samfunnsvitenskapelig metode

Emnekode: SMET200 / RMET200 / KMET200

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Ingen spesielle krav.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan beskrive de ulike fasene i et typisk forskningsprosjekt
- kan forklare forholdet mellom teori, empiri og data
- kan redegjøre for heholdsvis kvalitative og kvantitative forskningsdesig og hvordan de kan kombineres
- kan redegjøre for grunnleggende kvalitative og kvantitative datainnsamlingsmetoder
- kan gjøre rede for grunnleggende kvalitative og kvantitative analysemetoder og beskrive hvordan programvare kan benyttes i analyser
- kan reflektere over begrepene samfunnsvitenskap og samfunnsvitenskapelige forskningsmetoder

Ferdigheter

Studenten

- kan formulere en problemstilling, samt avgrense og definere nøkkelbegreper
- kan beskrive og eksemplifisere et forskningsprosjekt innenfor den kvantitative forskningstradisjonen
- kan gjennomføre grunnleggende kvantitativ datainnsamling
- kan anvende utvalgte statistiske metoder i en kvantitativ analyse
- kan beskrive og eksemplifisere et forskningsprosjekt innen den kvalitative forskningstradisjonen
- kan gjennomføre grunnleggende kvalitativ datainnsamling
- kan gjennomføre grunnleggende kvalitativ dataanalyse

Generell kompetanse

Studenten

- kan vurdere om et forskningsprosjekt er meldepliktig til personvernombudet for forskning
- kan vurdere metodevalg, metodebruk og sammenhengen mellom metode og konklusjoner i ulike faglige framstillinger, vitenskapelige og populærvitenskapelige
- har metodefaglig grunnlag for å kunne gjennomføres et akademisk prosjekt på bachelornivå, f.eks. en bacheloroppgave

Innhold

- Utforming av forskningsspørsmål, forskningsdesign og datainnsamling
- Kvalitative og kvantitative innsamlingsteknikker, herunder observasjon, intervju, gruppesamtaler og spørreskjemaer.
- Praktisk bruk av spørreprogram og statistikkprogram
- Bearbeiding, analyse og tolkning av kvalitative og kvantitative data og slutningsstatistikk
- Statistisk analyse og signifikanstesting
- Intervjuteknikker og tekstanalyse
- Perspektiver på samfunnsvitenskapelig forskning

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, demonstrasjon av statistikkprogram og statistiske analyser, øvelser i bruk av programvare og oppgaveløsning.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan

avlegges

Innlevering av skriftlig arbeid kreves for å kunne gå opp til eksamen. Nærmere informasjon (om f.eks. antall, omfang, tid og innhold) gis av emneansvarlig ved emnets oppstart.

Eksamen

24 timers skriftlig hjemmeeksamen. Eksamen kan enten leveres individuelt eller i gruppe på inntil 3 personer.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle hjelpemidler tillatt.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3LED300 / KLED300 Strategi

Emnekode: 3LED300 / KLED300

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk (engelsk ved behov)

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: 3/S/HMAR100 Markedsføring og 3/S/H/R/KORG100 Organisasjonsforståelse eller tilsvarende

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- kan gjøre rede for strategibegrepet i et historisk perspektiv
- kan drøfte og anvende strategibegrepet
- kan beskrive den strategiske planleggingsprosessen og generiske strategier
- kan forklare fundamentale teorier, modeller og analytiske verktøy brukt i strategisk analyse
- kan gjøre rede for hvordan strategier kan bidra til å nå mål om verdiskaping, effektivitet og lønnsomhet
- kan gjøre rede for strategi i dynamiske omgivelser og kjenner til nyere strategisk praksis

Ferdigheter

Studenten

- kan gjennomføre en grunnleggende strategisk analyse for en virksomhetsenhet med fokus på omgivelses- og markedsfaktorer og virksomhetens interne ressurser
- kan drøfte sammenhengen mellom strategi og andre økonomi- og ledelsesfag
- kan innhente og anvende relevant informasjon fra varierte kilder for å belyse bedriftens konkurransesituasjon og forhold i bransjen

Generell kompetanse

Studenten

- kan vurdere etiske problemstillinger og vise til samfunnsansvar i forbindelse med virksomhetens strategiske beslutninger
- kan samarbeide med andre i en strategiprosess og kommunisere resultatene på det til enhver tid gjeldende undervisningspråk
- kan delta i drøfting av strategisk analyse i en virksomhet, evaluere alternativer og gi anbefalinger om strategiske valg.

Innhold

- Strategibegrepet i et historisk perspektiv
- Strategisk planlegging, analyse og ledelse
- Ekstern analyse
- Intern analyse
- Generiske strategier, posisjonering og profilering
- Strategisk valg og implementering
- Virksomhetens samfunnsansvar
- Nyere strategisk praksis

Arbeids- og undervisningsformer

Forelesninger, oppgaveløsinger, gruppearbeid, seminarer, diskusjoner og presentasjoner.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

Det er 1-3 arbeidskrav i emnet. Arbeidskravene vil kunne bestå av multiple choice og/eller skriftlig innlevering. Antall arbeidskrav og formen på disse opplyses i høgskolens læringsplattform ved emnets start.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen. Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Ingen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

BØK1004/ 1 Virksomhetsstyring for bærekraft

Emnekode: BØK1004/ 1

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk (engelsk ved behov)

Krav til forkunnskaper

Anbefalt: KREV220 Økonomistyring eller tilsvarende.

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om hvordan man kan bruke virksomhetsstyringsmodeller for å styre virksomheter slik at de styrker sitt bidrag til en mer bærekraftig framtid
- har kunnskap om implikasjoner for en virksomhet av å endre styringsfokus fra enkel bunnlinje til trippel bunnlinje
- har kunnskap om regnskap som virkemiddel for å oppnå bærekraftige resultater, samt hvordan man utformer målbare prestasjonsmål som virker drivende for bærekraftig utvikling
- har kunnskap om hvordan virksomhetsstyring kan være et verktøy for å fornye virksomheten og utvikle en forretningsagenda som bidrar til en bærekraftig utvikling

- har kunnskap om hvordan næringslivsetikk og virksomheters samfunnsansvar kan påvirke anvendelsen av modeller for virksomhetsstyring

Ferdigheter

Studenten

- kan vise hvordan virksomhetsstyringsmodeller, regnskap, næringslivsetikk og virksomheters samfunnsansvar (CSR) kan anvendes for å lede en virksomhet i en mer bærekraftig retning

Generell kompetanse

Studenten

- kan diskutere ulike tilnærminger til virksomhetsstyring for bærekraftig forretningsdrift med sikte på å bidra til en mer bærekraftig utvikling
- kan delta i muntlige diskusjoner om problemer og løsninger innenfor virksomhetsstyring for bærekraft
- kan framstille relevant fagstoff både muntlig og skriftlig

Innhold

- Fra tradisjonell styring og kontroll til virksomhetsstyring, som en forutsetning for å lykkes med å gjøre virksomheten mer bærekraftig
- Fra prestasjonsstyring med enkel bunnlinje til virksomhetsstyring med trippel bunnlinje
- Måling og regnskap som en forutsetning for virksomhetsstyring
- Fornyelse av virksomheten gjennom å etablere en agenda for bærekraftige virksomhetsstyring
- Bærekraftig forretningsdrift, men ikke for enhver pris – forholdet mellom økonomisk resultat, næringslivsetikk og virksomheters samfunnsansvar

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen omfatter en kombinasjon av undervisningsmetoder hvor nettressurser, oppaveløsning og undervisningssamlinger utfyller hverandre i et helhetlig undervisningsopplegg. På undervisningssamlingene vil det være både forelesninger og gruppearbeid/gruppediskusjoner/gruppepresentasjoner, hvor det forventes aktiv deltakelse fra studentene. Oppmøte på undervisningssamlinger og samarbeid med andre studenter er en forutsetning for å oppnå emnets læringsutbytter.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Obligatorisk frammøte i 75% av emnet underviste timer (på undervisningssamlinger).
- 1-3 skriftlige arbeidskrav (opplyses nærmere i undervisningsplanen ved oppstarten av semesteret).

Eksamen

2 dagers skriftlig, individuell hjemmeeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

BØK1005/ 1 Bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering

Emnekode: BØK1005/ 1

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anebfalte forkunnskaper: KREV100 Grunnleggende regnskap

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om tradisjonelle og alternative formål med regnskap og rapportering, samt kvalitative egenskaper ved brukernyttig (formålstjenlig) regnskapsinformasjon
- har kunnskap om lovkrav og standarder for bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering i Norge og internasjonalt
- har kunnskap om (kvaliteten på) rapporteringspraksis vedrørende pålagt og frivillig bærekrafts-/samfunnsansvarsrapportering i Norge og internasjonalt
- har kunnskap om virkningene av regulering og håndheving, samt andre faktorer som påvirker foretaks rapporteringsatferd
- har kunnskap om etterspørsel og bruk av bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering, samt vesentlighet

- har kjennskap til kilder/medier for bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering

Ferdigheter

Studenten

- kan foreta enkle analyser av organisasjoners rapportering sammenholdt med faktisk status eller prestasjoner knyttet til bærekraft og samfunnsansvar
- kan på et generelt plan forholde seg kritisk til og bidra til vurderinger av rapporteringspraksis, lovkrav og standarder i forhold til formål for regnskap og underliggende forutsetninger for brukernyttig regnskap/rapportering, gjennom anvendelse av forskningsresultater og annen faglig kunnskap
- kan bidra til drøfting av samfunnets infrastruktur for og utfordringer knyttet til produksjon og bruk av bærekraftregnskap og samfunnsansvarsrapportering
- kan integrere kunnskap om forskning, økonomisk/regnskapsmessig teori og trender i rapporteringspraksis for å diskutere videreutvikling av rapporteringspraksis på et overordnet plan

Generell kompetanse

Studenten

- kan vurdere og diskutere spenningsforholdet mellom teori, rapporteringspraksis og bruk av bærekraftsregnskap og dermed bidra til rapporteringsinnovasjon i foretak
- har innsikt i profesjonsetiske problemstillinger blant annet knyttet til strategisk rapportering og/eller oppfyllelse av kvalitetskrav for brukernyttig regnskapsinformasjon
- kan utveksle faglige synspunkter og erfaringer med og formidle sentralt fagstoff til andre fagpersoner, regnskapsprodusenter- og brukere
- kan holde seg oppdatert på den faglige utviklingen innenfor bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering
- kan reflektere kritisk over forhold av betydning for bruk av rapportering og regulering/standarder, inkludert informasjonskilder og kvaliteten på informasjonen, altså nytten av rapportering og reguleringer/standarder for formål med bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering

Innhold

- Regnskapets formål og kvalitative egenskaper ved brukernyttig regnskapsinformasjon
- Regnskapspraksis og rapporteringskvalitet knyttet til bærekraft og samfunnsansvar
- Regulering og håndheving
- Revisjon/attestasjon av bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering
- Bruk av og etterspørsel etter bærekraftsregnskap og samfunnsansvarsrapportering
- Norske versus internasjonale forhold
- Relevante forskningsresultater og teoretiske rammeverk
- Trender i rapporteringspraksis

Et kritisk perspektiv på regnskap vil gjennomsyre hvert av disse punktene.

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen omfatter en kombinasjon av undervisningsmetoder hvor nettressurser, oppaveløsning og undervisningssamlinger utfyller hverandre i et helhetlig undervisningsopplegg. Undervisningen på samlinger består av forelesninger, diskusjoner og arbeid med oppgaver. Reelle case i form av organisasjoners rapportering mv. vil brukes i undervisningen. Studentene oppfordres derfor til å møte på samlinger.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- En skriftlig oppgave, individuell eller i gruppe på inntil fire studenter.

Eksamen

4 timers skriftlig, individuell skoleeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Ingen.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

BØK2001/1 Innovasjonsprosesser for bærekraft

Emnekode: BØK2001/1

Studiepoeng: 7,5

Semester

Høst

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Etikk, samfunnsansvar og bærekraftige forretningsmodeller eller tilsvarende. Anbefalte forkunnskaper: Miljøatferd - bærekraftige forbrukeratferd og Miljøpsykologi - ledelse av grønne organisasjonsendringer

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om like typer innovasjoner og innovasjonsprosesser
- har kunnskap om sentrale problemstillinger innen innovasjonsledelse
- har kunnskap og verktøy for prosjektledelse av innovasjonsprosjekter, herunder eksperimentering som metode
- har kunnskap om særskilte utfordringer og muligheter knyttet til innovasjonsprosesser og -prosjekter innen bærekraft

Ferdigheter

Studenten

- kan identifisere om eller når det er hensiktsmessig å iverksette innovasjonsprosesser og –prosjekter for å øke bærekraften i en organisasjon
- kan planlegge innovasjonsprosesser og –prosjekter for å øke bærekraften i en organisasjon
- kan analysere pågående innovasjonsprosesser og –prosjekter som er iverksatt for å øke bærekraften i en organisasjon og rådgi om optimalisering av prosess/prosjekt
- kan lede innovasjonsprosesser og –prosjekter for å øke bærekraften i en organisasjon
- kan anvende eksperimenter som metode i innovasjonsprosesser

Generell kompetanse

Studenten

- kan arbeide for å fremme og understøtte et mer bærekraftig næringsliv
- kan bistå med faglige råd og/eller lede arbeid med innovasjon for å øke bærekraften til en organisasjon
- kan samarbeide i team, samt legge til rette for slikt samarbeid, for å realisere gevinster fra innovasjonsarbeid

Innhold

Innovasjon og eksperimentering

- Ulike typer innovasjoner og innovasjonsprosesser
- Innovasjonsledelse og prosjektledelse
- Fordypning i forretningsmodellinnovasjon
- Forretningsmodelleksperimentering

Bærekraftsinnovasjon

- Særskilte trekk ved innovasjonsprosesser og –prosjekter for bærekraft
- Integrering av kunnskap fra tidligere kurs: Hvordan anvende bærekraftskompetanse til å styre bærekraftsinnovasjoner

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen omfatter en kombinasjon av undervisningsmetoder hvor

læringsressurser på høgskolens læringsplattform, oppaveløsing og samlinger utfyller hverandre i et helhetlig undervisningsopplegg.

På samlingene vil det være forelesninger, gruppe- og plenumsdiskusjoner, bedriftspresentasjoner, samt praktiske øvelser som er viktige for å oppnå emnets læringsutbytter. Emnet bygger på en prosesslæringstankegang der studentene arbeider med caseoppgaver og anvender nye teorier og modeller på samlingene. Praktiske øvelser er viktige for å oppnå emnets læringsutbytter. Deltakelse på samlingene er derfor obligatorisk.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Obligatorisk frammøte i 75% av emnets underviste timer (på samlinger).
- Ett skriftlig arbeidskrav, individuelt eller i gruppe på inntil fire studenter.

Eksamen

Skriftlig semesteroppgave i gruppe på inntil tre personer.

Ved gruppeeksamen står alle deltakerne i gruppa til ansvar for alt innholdet i oppgaven.

Prestasjonen vurderes til Bestått/Ikke bestått.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

BØK1006/ 1 Rammebetingelser for bærekraftige løsninger

Emnekode: BØK1006/ 1

Studiepoeng: 7,5

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Anbefalte forkunnskaper: KREV100 Grunnleggende regnskap, KREV160 Videregående regnskap, GRXXX Miljøregnskap og samfunnsansvarsrapportering og GRESF1000 Etikk, samfunnsansvar og bærekraftige forretningsmodeller

Læringsutbytte

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om enkelte typer rammebetingelser som kan påvirke (fremme og hemme) lønnsomhet, fortsatt drift, diffusjon og/eller adopsjon av bærekraftige løsninger (i konkurranse med tradisjonelle løsninger), for eksempel ulike typer reguleringer/regelverk (påbud, forbud, anbefalinger og incentiver), standarder, avtaleverk, finansiering og etterspørsel
- har kjennskap til konkrete foretaks/organisasjoners bærekraftige løsninger
- har kunnskap om konkrete foretaks/organisasjoners utfordringer og muligheter knyttet til lønnsomhet/fortsatt drift/diffusjon/adopsjon av bærekraftige løsninger,

altså hvordan rammebetingelser påvirker bærekraftige løsninger

- har kjennskap til betydningen av ulike rammebetingelser for å fremme eller hemme en og samme bærekraftige løsning og dermed også behov for å vurdere samspillet mellom rammebetingelser

Ferdigheter

Studenten

- kan på et generelt plan forholde seg kritisk til og bidra til vurderinger av utvalgte rammebetingelser for bærekraftige løsninger
- kan bidra til enkle analyser av utvalgte rammebetingelser for konkrete foretaks bærekraftige løsninger
- kan anvende og bidra til å drøfte innholdet i relevante begreper for bærekraftige løsninger og rammebetingelser fra flere områder
- kan finne og forholde seg kritisk til informasjon(skilder) om foretaks situasjon knyttet til bærekraft, bærekraftige løsninger og deres rammebetingelser

Generell kompetanse

Studenten

- kan formidle enkle prinsipielle argumenter vedrørende kostnader og nytte ved bruk av ulike typer virkemidler og utveksle faglige synspunkter med andre fagpersoner gjennom relevante uttrykksformer
- kan tilegne seg oppdatert kunnskap innenfor et nytt kunnskaps- og ferdighetsområde som er i sterk utvikling, blant annet gjennom forståelse av behovet for å integrere kunnskap fra ulike fagområder
- kan bidra til innovativ tenkning rundt rammebetingelser for bærekraftige løsninger i foretak
- kan reflektere kritisk over forhold av betydning for rammebetingelser og dermed bidra til å vurdere og diskutere spenningsforholdet mellom ulike typer reguleringer/virkemidler og deres praktiske virkning for å fremme eller hemme bærekraftige løsninger

Innhold

- Emnet er ment å være et integrasjonsfag for økonomiske og andre perspektiver på bærekraftige/sirkulærøkonomiske utfordringer (status quo) og løsninger i praksis,

basert på foretakscase som illustrerer rammebetingelser for bærekraftige foretak, varer, tjenester, organisering og forretningsmodeller. Et casebasert emne innebærer at emnet over tid vil inkludere innhold jf. kulepunktene nedenfor, dog slik at det i enkeltår er rom for å prioritere utvalgte deler utfra hva som er relevant i de aktuelle casene.

- ■ Rammebetingelser knyttet til regnskap, skatt og avgift
- Rammebetingelser knyttet til offentlige anskaffelser og B2B anskaffelser
- Rammebetingelser knyttet til andre typer offentlige reguleringer (inkl. direkte knyttet til bærekraftselementer som miljø, likestilling/diskriminering, arbeidsmiljø og sikkerhet, korrupsjon, menneskerettigheter osv.)
- Rammebetingelser knyttet til prioriteringer blant ressursformidlere (inkl. finansnæringen/egen- og fremmedkapitalinvestorer og offentlige myndigheter)
- Etterspørsel etter og tilbud av bærekraftige/sirkulærøkonomiske løsninger
- Internaliteter og eksternaliteter, bærekraft, FNs bærekraftsmål og sirkulærøkonomi
- Synliggjøring av (konsekvenser av) rammebetingelser og bærekraftige løsninger

Arbeids- og undervisningsformer

Undervisningen omfatter en kombinasjon av undervisningsmetoder hvor nettressurser, oppaveløsning og undervisningssamlinger utfyller hverandre i et helhetlig undervisningsopplegg.

Emnet er ment å ha betydelige innslag av virksomhetsbasert innhold, gjennom presentasjon av og arbeid med praktiske case. Emnets (vektlegging av) innhold, inkludert hvilke rammebetingelser som behandles, kan variere fra år til år utfra hva som relevante aspekter i de aktuelle casene. Læringsutbyttene oppnås i stor grad gjennom presentasjoner og praktiske arbeid med foretakscase i samarbeid med andre. Undervisningssamlingene er derfor obligatoriske.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Fremmøte i 75% av emnets underviste timer (på samlinger).
- 2-3 skriftlige gruppeinnleveringer kombinert med muntlig presentasjon, knyttet til praktiske case.

Eksamen

2 dagers individuell, skriftlig hjemmeksamen.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

3BA300 / 3BA302 / 3BA304 / BØK2003

Bacheloroppgave

Emnekode: 3BA300 / 3BA302 / 3BA304 / BØK2003

Studiepoeng: 15

Semester

Høst / Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

Bestått 135 studiepoeng fra bachelorstudiet, herunder metodeemnen: 3/RMET100 Informasjonskompetanse og metode og 3/S/RMET200 Samfunnsvitenskapelig metode.

Læringsutbytte

Bacheloroppgaven er et større skriftlig arbeid, som skal gjenspeile faglig forståelse og selvstendighet. Bacheloroppgaven skal være en veiledet faglig fordypning innenfor et selvvalgt tema knyttet til studiets sentrale fagområde(r).

Ved bestått emne har studenten oppnådd følgende læringsutbytte:

Kunnskap

Studenten

- har dybdekunnskaper innen selvvalgt del av studiets sentrale fagområde(r)
- har forståelse for analytisk og metodisk arbeid, samt evne til refleksjon og systematisk / vitenskapelig vurdering

Ferdigheter

Studenten

- kan utarbeide konkrete problemstillinger av samfunnsmessig interesse innenfor studiets fagområde
- kan identifisere og vurdere teori, litteratur og metoder som er relevant for problemstillingen, samt treffe begrunnede valg
- kan gå i dybden på avgrensede problemstillinger og utarbeide konkrete løsningsalternativer på problemet
- kan planlegge og gjennomføre empirisk datainnsamling, samt kunne analysere funnene etter vitenskapelige metoder
- kan dokumentere og formidle resultatene fra prosjektarbeidet på en systematisk / vitenskapelig måte
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning

Generell kompetanse

Studenten

- har innsikt i vitenskapelig redelighet og forståelse for etiske utfordringer som er relevant for problemstillingen
- har bevissthet om problemstillingens og arbeidets konsekvenser for enkeltmennesker, virksomheten og samfunnet
- har kompetanse til å planlegge og utføre en selvstendig oppgave, formulere problemstillinger og analysere disse med utgangspunkt i både teoretisk og empirisk materiale, samt å gjennomføre en oppgave på en metodisk tilfredsstillende måte

Innhold

Studentene skal formulere egne problemstillinger med utgangspunkt i emner fra bachelorstudiet, som følges opp teoretisk og metodisk gjennom veiledning. Oppgavearbeidet gjennomføres med utgangspunkt i krav til samfunnsvitenskapelig metode og retningslinjer for akademisk skriving.

Ut over å tilfredsstillende akademiske krav, kan bacheloroppgaven gjerne også være praktisk rettet og/eller ta utgangspunkt i praksisfeltets utfordringer.

Arbeids- og undervisningsformer

Studentene vil i nest siste semester bli gitt nærmere orientering om arbeidet. Arbeidet med å jobbe fram en problemstilling, valg av metode og litteratursøk starter i høstsemesteret (se obligatoriske arbeidskrav).

Bacheloroppgaven skrives av to studenter. Bare unntaksvis skriver en student bacheloroppgaven alene. Studentene får individuell og/eller gruppebasert veiledning oppad begrenset til et fastsatt antall timer per oppgave. Formen på veiledningen avtales mellom den enkelte veileder og student, men det stilles krav til at veiledningen foregår på bakgrunn av skriftlig materiale som studentene har sendt veileder på forhånd.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- oppmøte på to oppgaveseminarer i oktober/november (opplyses nærmere i høstsemesteret)
- innlevering av prosjektbeskrivelse innen 1. desember
- oppmøte på minimum en veiledningstime (veileder tildeles fra januar)
- innlevering av oppmeldingsskjema innen 1. mars

Eksamen

Bacheloroppgave, samt muntlig eksamen. Muntlig eksamen kan bidra til justering av karakteren med en karakter opp eller ned individuelt.

Til den muntlige høringen skal studentene presentere et forberedt innlegg basert på bacheloroppgaven, samt svare på spørsmål fra sensorene. Formen på det forberedte innlegget informeres før eksamen avvikles.

Ved bacheloroppgaven i gruppe står alle deltakerne i gruppa ansvarlig for alt innhold i det skriftlige produktet.

Prestasjonen vurderes med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap

BØK2002/ 1 Bærekraftsprosjekt

Emnekode: BØK2002/ 1

Studiepoeng: 15

Semester

Vår

Språk

Norsk

Krav til forkunnskaper

120 studiepoeng fra Bachelor i bærekraftsøkonomi. Emnet tilbys kun til studenter på Bachelor i bærekraftsøkonomi.

Læringsutbytte

Kunnskap

Studenten

- har kunnskap om teorier og modeller som er relevante for å praksisnær problemstilling knyttet til bærekraft
- har kunnskap om verktøy og metode for prosjektyring, tilpasset prosjektets omfang og egenart
- har forståelse for man kan jobbe jobbe analytisk og metodisk for å løse et praktisk eproblem for en virksomhet

Ferdigheter

Studenten

- kan utarbeide konkrete problemstillinger knyttet til bærekraft, med utgangspunkt i og i samarbeid med en konkret virksomhet

- kan identifisere og vurdere teori, litteratur og metoder som er relevant for problemstillingen, samt treffe begrunnede valg
- kan gå i dybden på avgrensede problemstillinger og utarbeide konkrete løsningsalternativer på problemet
- kan planlegge og gjennomføre empirisk datainnsamling, samt kunne analysere funnene etter vitenskapelige metoder
- kan dokumentere og formidle resultatene fra prosjektarbeidet på en systematisk / vitenskapelig måte
- kan reflektere over egen faglig utøvelse og justere denne under veiledning

Generell kompetanse

Studenten

- kan presentere problemstilling, analyser og resultater på en måte som er tilpasset prosjektes interessenter, både muntlig og skriftlig
- har innsikt i vitenskapelig redelighet og forståelse for etiske utfordringer som er relevant for problemstillingen
- har bevissthet om problemstillingens og arbeidets konsekvenser for enkeltmennesker, virksomheten og samfunnet
- har kompetanse til å planlegge og utføre en selvstendig oppgave, formulere problemstillinger og analysere disse med utgangspunkt i både teoretisk og empirisk materiale, samt å gjennomføre en oppgave på en metodisk tilfredsstillende måte

Innhold

- Observasjon hos oppdragsgiver.
- Problemformulering i samarbeid med oppdragsgiver.
- Prosjektplanlegging.
- Litteratursøk.
- Innhenting av informasjon og data.
- Diskusjon om foreløpig arbeid i seminar.
- Analyse.
- Muntlig og skriftlig rapportering.

Arbeids- og undervisningsformer

Seminarundervisning, veiledning og selvstendig arbeid, samt samarbeid med ekstern oppdragsgiver.

Obligatoriske krav som må være godkjent før eksamen kan avlegges

- Deltakelse i seminar med praksisforberedene og planlegging av prosjekt
- Innlevering av prosjektplan, herunder avtale med oppdragsgiver og samarbeidsavtale for gruppa (ved gruppeinnlevering)
- Minimum 15 dager utplassering hos oppdragsgiver
- Deltakelse i veiledningsseminar med fokus på utforming av skriftlig rapport
- Levere inn foreløpig arbeid til veiledning minst én gang, innen frister avtalt i prosjektplanen

Eksamen

- Skriftlig prosjektoppgave individuelt eller i gruppe på inntil tre studenter.
- Avsluttende presentasjon av prosjekt for oppdragsgiver og høgskolen.

Prestasjonen vurderes samlet med graderte bokstavkarakterer fra A-F, der E er laveste ståkarakter.

Tillatte hjelpemidler til eksamen

Alle.

Ansvarlig fakultet

Handelshøgskolen Innlandet - Fakultet for økonomi og samfunnsvitenskap